

Njegove oči so se nekako posebno zasvetile, iz njih je sijala jeza, razburjenost, strupeno sovraštvo. — Mi dva sva se dalje smejala.

„Ti dijaki so prismode, ki se hočejo v vse mešati,“ rekel je z glasom, tresočim se od jeze. Na peti se je zasukal in šel je svojo pot, ne da bi se bil zmenil za konje, ki so mirno stali.

Zvečer istega dne sem šel v Kodanj. Ker je moj stric jeden mesec potem umrl, nisem več prišel v Barlöse.

Na Andreja Wolstrupu nisem več mislil, celo ime njegovo mi je ušlo iz spomina. Napočil je nov čas in kmet je ž njim napredoval. Po vsej deželi začele so se snovati ljudske velike šole. Ko sem nekega dne v vse drugem kraju dežele slišal proslavljati napredek kmetov v neki pesmi, spomnil sem se dogodka v Barlösu.

Priznati moram, da se nikakor nisem spomnil več tega dogodka, ko sem kake dve leti pozneje čital, da je levica v novem poslancu devetega okraja dobila silovitega boritelja, jednega najnespravljivejših izmej nespravljivih. Čital sem njegove govore, samo zaradi tega, ker me je njih vsebina zanimala.

„Ogenj“ bil je v njih, kakor je pred kratkim omenil predsednik. Najbolj sem se temu čudil, da je govornik vzlic majhnemu znanju imel tako dobro razvit taktični presodek, da je takoj našel slabe protivnikove strani. Kjer je njegov pravi kmetski dovtip zbudel, tam je bolelo. Jaz sem se malo pečal s politiko, ali ta čuden mož me je zanimal.

Mej sedanjim zasedanjem prišel sem jaz v državni zbor, ker je umrl asesor Blichfeld. Prvi govornik, ki je govoril, ko sem jaz prišel v zbornico, bil je Andrej Wolstrup. Ko sem zaslišal ta kmetski jezik, precej sem spoznal moža. Bil je tisti, pa vendar ne tisti. Prevzetnost in pa zaupanje v samega sebe, bili sta postali bolj duhoviti, če se smem tako izraziti. Na njem je bliščal bakreni lesk prave strasti. Ko je govoril o krivici, katero dela ministerstvo polnoletnemu, suverennemu narodu, spomnil sem se nehote s sovraštvom napolnjenih besed proti „učenima“, ki sta ga presenetila v trenutku njegove slabosti. Bila je prav tedanja nevolja, ki mu je bliskala iz oči, ko je govoril. Kolikr sem jaz mogel sklepati, je ravno tako, kakor je tedaj kot najbogatejši mož v vasi si hotel pridobiti veljavo s tem, da ni verjel koledru, pozneje bil baš tedanji njegov poraz prva iskra, ki je zanetila sovraštvo proti omikancem. Pa sovraštvo ravno tako bistri zmožnosti kako ljubezen, morda še bolj. Andrej Wolstrup je bil vsekako pomenljiv mož, ki nikakor ni sedel v zbornici le za to, da je bil jeden več.

Očividno me je spoznal. V dvorani se me najskrbnejše izogibal. Ali v tem slavnem odseku sem prišel ž njim vkup. Mej drugim smo se imeli posvetovati o tem, da se tudi Danska vdeleži ekspedicije, ki pojde drugo leto v Novo Kaledonijo opazovat Venerin prehod pred solncem. Od več strani se mu je skušalo priti do živega, ali on je ostal trdovraten, kakor vselej. Sedaj sem jaz dobil besedo. Spomnil sem se dogodbe na njivi, ko je

solnce mrknilo. Povedal sem, kar se mi je povedati potrebno zdelo, končal sem pa, da se čudim, da častiti član odseka hoče pomračiti veljavo Danske, ko je vendar sistematični nasprotnik vsacega mračenja.

Vsi so se začudeno pogledali, mislili so si pač, da je to slab dovtip. Wolstrup ga je pa razumel. Njegov obraz je pobledel pod rudečo brado. Ker je zbornica imela večerno sejo, so se odsekova posvetovanja pretrgala. Ko sem odhajal, prijela me je za roko trda roka in me držala kakor vijak. Obrnil sem se okoli.

„Molčite“ rekel je z zamolklim glasom; „pa vam pridobim dovoljenje“.

„O tem ne pride več niti jedna beseda iz mojih ust,“ odgovoril sem mu, „za to vam dam svojo roko.“

Dal sem mu roko. Sedaj je on povzdignil oči. V njih je bilo ono strašno sovraštvo, kakor vselej.

„Pustiva to!“ odgovoril je. Potem je pa šel, ne da bi se bil kaj poslovil. Ko je storil nekaj korakov, se je nazaj obrnil in rekel:

„To je torej pogodba, ki naju oba veže.“

V odseku je drugi dan presenetil svoje somišljenike z zagovarjanjem dovoljenja. Da stranka ostane složna, so se njegovi privrženci udali, in če se prikaže drugo leto danska zastava v Kaledoniji, je to zahvaliti solnčni mrak 1854. leta.

Nekaj dni pozneje je imel Wolstrup jeden najhujših govorov proti znanosti in omiki. Prekosil je celo samega sebe. Proti meni se je pa v bodoče vedel, kakor da me ne pozna. Radoveden sem bil, kako se bode razmerje dalje razvilo — —.

„Glasovanje, gospoda moja!“ zaklical je jeden strankin zganjačev, ki je hitro šel skozi gostilniško sobo, da dobi še one poslance, ki stoje po raznih hodnikih.

„Dobro ste jo zadeli, gozdar!“ reče odvetnik. Ravno tako dolgo je čvokal, da ste mogli slišati vso dogodbo. Daljši razvoj je odpadel, kajti prišel je mrtvoud. Sedaj pa še izprazniva kozarca v Wolstrupov spomin.“

Poučni in zabavni drobiž.

Izumljenje kompasa. Iz starih kitajskih knjig je razvidno, da so v Kitaju že poznali mornarji magnetno iglo 2100 let pred Kristusom, torej še pred Abrahamom.

Sila nijagarskega slapa. Neki inženir je izračunal, da voda, ki pada čez nijagarski slap ima sile nič manj nego 16 milijonov konjskih močij. Koliko koristi bode imela od nje obrtnija, če se posreči ta ogromna sila kdaj električnim potom prenesti v tovarne, da bode gnala kolesa.

Dvenoga mačka. Neki francoski učenjak poroča zanimive podrobnosti o mački, ki je imela le zadnji dve nogi. Ne gledé na to pomanjkljivost je mačka se hitro premikala, skakajoč kakor avstralijski kengur, opirajoč se tudi na rep. Večkrat je imela po dva mladiča, ali vselej je bil jeden normalno razvit, drugi pa je imel le dve nogi.

Žvižgajoči jezik. Prebivalci Kanarskih otokov ne dajo z žvižganjem le raznih znamenj, temveč so si z žvižganjem sestavili popoln jezik. Kanarca se torej s samim žvižganjem lahko pogovore o vseh pri njih navadnih stvareh.

Nosorožčeva jed. Znano je, da se jeden najstrašnejših strupov strihnin dobiva iz tako imenovanih jagod sv. Ignacija. Že malo strihnina zadošča, da umori človeka. Ameriška ptica nosorožec pa z veliko slastjo je omenjene jagode, pa mu nič ne škodujejo.

Novice.

Deželni zbor kranjski.

V trinajsti seji dne 7. aprila naznani deželni glavar sklep zadnje tajne seje, po katerem se oficijalu Iv. Kozjeku dovoljuje osobna doklada. Posl. Kersnik vpraša dež. glavarja, zakaj se ni predložil načrt zakona glede neke nove moravske ceste. Dež. glavar odgovori, da je temu vzrok preobilo delo, s katerim so bili inženirji preobloženi, pa da bo stvar prišla v prihodnjem zasedanju na vrsto. V imenu finančnega odseka poročajo: 1.) Posl. Hribar o proračunu gledališkega zaklada za l. 1892. Skupni stroški za novo gledališče so proračunjeni na 273.754 gld.; nakazanega je že 189.223 gld. ostane še 84.531 gld. Gledališče razun dekoracij je skoraj dograjeno. Konečno poročevalec po daljši obrazložbi v imenu finančnega odseka nasvetuje:

1.) Za napravo doprskih kipov Shakespearja in Jurčiča, potem parketnega odra za spremembo avditorija v pritličji novega gledališča v plesno dvorano, dalje za napravo napisa „Deželno gledališče“ na pročelji in ostalih napisov v notranjih delih poslopja in konečno za napravo spominske plošče v foyerju dovoljuje se dodatni kredit 2600 gld. iz deželnega zaklada.

2.) Proračun gledališčenega zaklada za l. 1892. z redno in izredno potrebščino 92.684 gld., ter z rednim pokritjem 6.044 gld., tedaj z nedostatom 86.640 gld. se odobri.

Konečno nasvetuje finančni odsek sledečo resolucijo.

Deželemu odboru se naroča, da za zavarovanje deželnega gledališča od 1. dne oktobra 1892. nadalje razpiše omejeni natečaj mej večjimi tuzemskimi, v Ljubljani zastopanimi zavarovalnicami.

Poslanec baron Schwegel pravi, da se mu zdi neprimerno postaviti kip Jurčičev poleg Shakespearjevega ter nasvetuje, da se ta stvar izroči deželnemu odboru v rešitev. Poročevalec Hribar zagovarja predlog finančnega odseka, ki se pri glasovanji tudi vzprejme z glasovi vseh narodnih poslancev. 2.) Isti poslanec o nadaljevanji in dovršenji zgradbe deželno-branske vojašnice v Ljubljani. Do 26. marcija l. 1891 izplačalo se je za zgradbo 236.754 gld. 15 kr. Dovoljeni vkupni kredit 267.000 bo zadoščal. Vojašnica dajala bo na leto okroglo 11.530 gld. dohodka. Poročevalec predlaga: 1.) Poročilo deželnega odbora o nadaljevanji in dovršenji zgradbe deželno-branske vojašnice v Ljubljani vzame se na znanje. — 2.) Osojbu deželnega stavbenega urada, čegar poslovanje je bilo v zvezi z zgradbo deželno-branske vojašnice v Ljubljani, dovoli se za izredni trud, kateri je pri tem imelo, nagrade 750 gld., katero je izplačati iz dovoljenega stavbenega kredita. — 3.) Od te nagrade izplačati je: Deželnemu nadinženirju Franu Witschlu 400 gld., deželnemu inženirskemu adjunktju Antonu Klinarju 250 gld., stavbinskemu risalcu Jak Kralju 60 gld. in pomočnemu uradniku Gustavu Nebenführerju 40 gld. Predlogi se vzprejmo. 3.) Posl. dr. vitez Bleiweis o definitivnem imenovanji hišnega duhovnika Ant. Koblarja v deželni prisilni delarnici ter v imenu finančnega odseka predlaga: Služba duhovnika v prisilni delarnici se sistemizira definitivno s plačo 800 gld., aktivitetno doklado 120 gld. in s pravico do šest v pokojnino nevštevnih petletnic po 50 gld.

Posl. Luckmann predlaga, da se o tej točki preide na dnevni red. Posl. Klun zagovarja predlog finančnega odseka. Pri glasovanji se Luckmannov predlog odkloni a vzprejme predlog finančnega odseka. 4.) Posl. Luckmann o 1891. leta dovršeni zgradbi dveh hiš za stanovanja paznikov prisilne delavnice, o arondiranji, planiranji, nasadih in ograji k zavodu pripadajočega sveta. Poročila deželnega odbora glede zgradbe teh hiš vzame se na znanje, se odobri prekoračenje v to svrhu dovoljenega kredita za 1048 gld. 24 kr. in dovoli se za ograjo vrtov, odnosno vsega zemljišča, za napravo treh vodnjakov in velike gnojnične jame pri prisilni delavnici kredit 2050 gld. V imenu upravnega odseka poročajo: 5.) Posl. Lenarčič o samostalnem predlogu gosp. deželnega poslanca Fr. Šukljeja ob uvrščenji cestnih prog Toplice-Valtavas in Toplice-Podturn mej deželne ceste. Poročevalec na obširno opisuje cestne razmere v napominanem kraji in predlaga: 1.) Pri ureditvi cestnega omrežja na Dolenjskem gledati je na to, da se spravi v organično zvezo z dolenjskimi železnicami. 2.) Deželnemu odboru se naroča, ukreniti vse, kar je potrebno, da poizve gledé cestnega omrežja poleg dolenjskih železnic od dotičnih cestnih odborov in družih udeležencev njih želje zaradi uredbe cest v svrhu najugodnejše zveze z dolenjsko železnico, in staviti primerne predloge. 3.) Predloženemu načrtu zakona se pritrjuje.

Posl. Kavčič je proti predlogu in pravi, da so na Notranjskem ravno tako slabe ceste nego na Dolenjskem, bi se torej moralo ozirati na vso deželo.

Posl. Hribar predlaga, da naj se glede predloženega načrta zakona preide za zdaj na dnevni red.

Posl. Šuklje zagovarja predloge upravnega odseka.

Posl. Kavčič podpira Hribarjev predlog, stavi pa za slučaj, če bi ta ne prodrl naslednjo resolucijo: „Kakor hitro se cesta držeča čez Toplice na Valtavas, primerno popravi ter vvrsti mej deželne ceste, naj se pa del sedanje deželne ceste od Podturna do Soteske opusti kot deželna cesta ter postavi v kako nižjo kategorijo.“

Pri glasovanji vsprejmeta se prvi in drugi predlog upravnega odseka, tretji se odkloni, vzprejme pa posl. Hribarja predlog.

6.) Posl. Murnik glede razdružitve občine Sv. Ožbald v dve samosvoji občini ter predlaga nastopni načrt zakona:

Z a k o n

z dné

veljaven za vojvodino Kranjsko,

o razdružitvi županije Št. Ožbald v dve samostalni županiji.

Po nasvetu deželnega zbora Svoje vojvodine Kranjske ukazujem takó:

§ 1. Iz davčnih občin Brezje, Čemšenik, Blagovica, Hrastnik, Št. Ožbald in Trojane obstoječa županija Št. Ožbald je razdružena v dve samostalni županiji ter se ustanovi iz davčnih občin Blagovica in Št. Ožbald samostalna županija Blagovica, iz davčnih občin Brezje, Čemšenik, Hrastnik in Trojane pa samostalna županija Trojane.

§ 2. Mojemu ministru za notranje stvari je naročeno izvršiti ta zakon.

Posl. Kersnik podpira toplo ta načrt, istotako tudi baron Apfaltrern. Pri glasovanji se načrt zakona potrdi. 7.) Posl. dr. Tavčar o prošnji ribniškega cestnega odbora, da bi se mu za vzdrževanje cest dovolilo pobirati 33% priklado na davke ter v imenu upravnega odseka nasvetuje: „1.) Okrajnemu cestnemu odboru ribniškemu se dovoljuje, da sme v delno pokritje za l. 1892 v proračunu izkazane cestne potrebščine l. 1892 v tamošnjem skladovnem okraji pobirati 25%no priklado na vse neposrednje davke z izvanredno doklado vred. 2.) Deželnemu odboru se naroča, zaradi prepisa